

ACADEMIA ROMÂNĂ FILIALA CLUJ-NAPOCA
Str. Republicii nr. 9, 400015, Cluj-Napoca, România
Telefon/Fax: 0264-592363
E-mail: secretariat@academia-cj.ro

Nr. 3534/02.12.2020

Raportul de activitate al Filialei Cluj-Napoca a Academiei Române pentru anul 2020

Filiala Cluj-Napoca a Academiei Române are în componență 7 institute de cercetare, 3 colective de cercetare ale unor institute din București, Biblioteca Filialei Cluj-Napoca a Academiei Române, precum și biblioteci la Blaj, Năsăud și Târgu Mureș, după cum urmează:

- Institutul de Lingvistică și Istorie Literară „Sextil Pușcariu”
 - Institutul de Istorie „George Barițiu”
 - Institutul de Arheologie și Istoria Artei
 - Centrul de Studii Transilvane
 - Institutul de Cercetări Socio-Umane „Gheorghe Șincai” din Târgu-Mureș
 - Institutul „Arhiva de Folclor a Academiei Române”
 - Institutul de Calcul „Tiberiu Popoviciu”
 - Biblioteca Academiei Române din Cluj-Napoca
- Colective de cercetare:
- Institutul de Speologie „Emil Racoviță” – Colectivul Cluj-Napoca
 - Institutul de Geografie – Colectivul Cluj-Napoca
 - Institutul Astronomic – Observatorul Astronomic Cluj-Napoca

În cadrul **Filialei Cluj-Napoca** a Academiei Române și-au desfășurat activitatea, în acest an, **365 persoane** din care:

- I. Din fonduri bugetare au fost încadrate 244 persoane (147 cercetători, 47 bibliotecari, precum și 50 personal auxiliar, din care 16 administrativ);
- II. a) În cadrul contractelor de cercetare din fonduri extrabugetare au fost încadrate pe durată determinată 48 persoane, din care 38 cercetători și 10 personal auxiliar;
b) Pentru desfășurarea activităților pe șantierul arheologic s-au încheiat contracte de antepriză cu 7 persoane;
- III. În cadrul contractelor de cercetare din fonduri norvegiene au fost încadrate pe durată determinată 30 persoane, din care 20 cercetători și 10 persoane ca personal auxiliar.
- IV. În cadrul contractelor de cercetare din fonduri FEDR, programul ARCHEODANUBE, au fost încadrate pe durată determinată 6 persoane.
- V. Din fonduri bugetare au fost remunerați 13 academicieni și 12 membri corespondenți. Filiala are și 5 membri onorifici.

În anul 2020, au fost **angajați pe posturile vacante**, pe bază de concurs sau examen, un număr de 8 cercetători științifici, 3 bibliotecari precum și 5 persoane din cadrul personalului auxiliar.

Activitățile de cercetare științifică, în cadrul unităților componente, s-au desfășurat, în principal, în cadrul planurilor de cercetare ale Academiei Române, în conformitate cu etapizarea acestora. Ca urmare a specificității institutelor, tematica de cercetare a fost extrem de vastă și inclus domenii variate, precum lingvistica, istoria, istoria artei, arheologie, folclor, științele sociale, matematică, astronomie, geografie și speologie. Menționăm doar unele din **obiectivele științifice prioritare** stabilite de aceste unități:

1. *Institutul de Lingvistică și Istorie Literară „Sextil Pușcariu”*
 - Tezaurul lexical al limbii române. Dicționarul limbii române
 - Lexicografie bilingvă româno-maghiară
 - Lexicografie literară românească
 - Tezaurul toponimic al României. Transilvania
 - Atlas lingvistic român pe regiuni
2. *Arhiva de Folclor a Academiei Române Cluj-Napoca*
 - Monografiile Arhivei de Folclor. Elaborarea și publicarea studiilor de sinteză
 - Patrimoniul informațional al institutului
3. *Institutul de Istorie „George Barițiu”*
 - Izvoare documentare privitoare la istoria României, cu referire la cea a Transilvaniei
 - Aspecte ale vieții politice, religioase, economice și sociale în Transilvania medievală și modernă
 - Istoria grupurilor etno-culturale (1919-1989)
 - România în relațiile internaționale și integrarea în Uniunea Europeană
 - Aspecte ale reflecției despre moralitate în cercetarea filozofică și psiho-socială contemporană
 - Între oglinzile socialului: performativități ale socia(bi)lității
4. *Centrul de Studii Transilvane*
 - Război și societate în Europa Centrală între sec. XV-XX
 - Activități editoriale
5. *Institutul de Arheologie și Istoria Artei*
 - Contribuții la istoria Transilvaniei
 - Cercetări arheologice de teren
 - Contribuții la istoria artei medievale și premoderne din Transilvania
6. *Institutul de Cercetări Socio-Umane „Gheorghe Șincai” Târgu-Mureș*
 - Între tradiție și modernitate: elitele românești în „secolul cel scurt” (1918-1989)
7. *Institutul de Calcul „Tiberiu Popoviciu”*
 - Metode numerice și de aproximare
 - Modelare numerică
8. *Observatorul Astronomic Cluj-Napoca*
 - Cercetări de astrofizică solară, stelară, galactică și extragalactică și cosmologie
 - Studii de astrometrie și mecanică cerească
 - Studii de istoria și învățământul astronomiei

9. *Colectivul de Speologie „Emil Racoviță” Cluj-Napoca*
 - Evaluarea patrimoniului natural subteran în peșteri din România
10. *Colectivul de Geografie Cluj-Napoca*
 - Vulnerabilitate și risc asociat în arealul Depresiunii Transilvaniei
 - Politici și strategii de dezvoltare teritorială
11. *Biblioteca Academiei Române Filiala Cluj-Napoca*
 - Punerea în valoare a cărților vechi
 - Activități de biblioteconomie

Rezultatele activităților de cercetare desfășurate în cadrul unităților componente ale Filialei Cluj-Napoca a Academiei Române au fost finalizate prin publicarea a numeroase cărți, articole sau lucrări științifice, prezentate la conferințe naționale sau internaționale. Prezentăm o situație statistică a **modului de finalizare a cercetărilor**, precum și a impactului acestora:

- Cărți publicate la Editura Academiei Române: **3**
- Cărți publicate în țară: **38**
- Capitole de cărți publicate în străinătate: **48**
- Capitole de cărți publicate în volume apărute în țară: **126**
- Cărți editate: **6**
- Articole apărute în reviste cotate ISI: **61**
- Articole apărute în străinătate în reviste cotate BDI: **27**
- Articole apărute în reviste clasificate B+: **83**
- Articole publicate în reviste de cultură națională: **133**
- Lucrări prezentate la conferințe internaționale: **35**
- Lucrări prezentate la conferințe naționale: **159**
- Rapoarte de interes: **14**
- Premii sau distincții acordate pe plan internațional: **1**
- Premii sau distincții primite pe plan național: **5**
- Conferințe organizate la nivel internațional: **24**
- Conferințe organizate pe plan național: **29**
- Expoziții: **5**
- Citări ale lucrărilor cercetărilor din cadrul filialei în 2020: **1265**

Condițiile specifice anului 2020 au afectat participarea cercetătorilor cu lucrări științifice la manifestările științifice naționale și internaționale, unele fiind anulate sau amânate. În final aceste participări cu constituit doar 36% comparativ cu cele de anul trecut (194/546). In consecință și articolele științifice apărute în țară sau străinătate s-au diminuat cu 30% (171/243), cu excepția articolelor publicate în revistele de cultură națională (133/32).

Remarcăm faptul că jumătate din cele 61 publicații în reviste cotate ISI provin de la Colectivul de Speologie și Institutul de Calcul. Un număr de 12 lucrări au fost publicate în revista "Transilvanian Review" de către cercetătorii de la Centrul de Studii Transilvane și Institutul de Istorie „George Barițiu”.

Din totalul de 1265 citări, 59% revin cercetătorilor din cadrul Colectivului de Speologie și 12,6% celor din domeniul matematică-astronomie. În domeniul lingvisticii, istoriei și arheologiei, citările în literatura de specialitate însumează 25% iar citările pentru cercetătorii Colectivului de Geografie sunt de aproximativ 5% din totalul citărilor pentru anul 2020.

În condițiile pandemiei COVID-19, care a redus mobilitatea cercetătorilor și publicațiile în reviste de specialitate se remarcă totuși o creștere față de anul trecut, cu 62%, a numărului de cărți și capitole de cărți publicate în țară și străinătate (212/131).

Menționăm unele dintre **cele mai importante cărți apărute** în anul 2020 în cadrul unităților componente ale filialei:

- *Enciclopedia imaginariilor din România*, coordonator general: Corin Braga, vol. I, *Imaginar literar*, volum coordonat de Corin Braga, consultant științific Adrian Tudurachi, Iași, Polirom, 2020, 439 p., ISBN 978-973-46-8183-9 (vol. I–V), 978-973-46-8184-6 (vol. I);
- *Enciclopedia imaginariilor din România*, coordonator general: Corin Braga, vol. II, *Patrimoniu și imaginar lingvistic*, volum coordonat de Elena Platon, consultant științific Gheorghe Chivu, Iași, Polirom, 2020, 486 p., ISBN 978-973-46-8183-9 (vol. I–V), 978-973-46-8256-0 (vol. II);
- *Asszonyélet Erdővidéken (Viața femeii în societatea tradițională secuiască din Depresiunea Baraolt)*, Ediția a II-a, revizuită, cu prefață nouă, Salat Zakariás Erzsébet, Baraolt, Editura Tortoma, 2020, ISBN 978-606-9716-02-1;
- *Corpusul Răspunsurilor la Chestionarele Ion Mușlea. IV. Chestionarul XII. Obiceiuri juridice*. Ediție critică de documente etnologice inedite. Introducere, note, indici și glosar de Anamaria Lisovschi, Cluj-Napoca, Editura MEGA, 2020, p. 365., ISBN 978-606-020-277-6;
- *Principia din castrul legionar de la Potaissa* (Romanian Academy. Institute of Archaeology and Art History Cluj-Napoca. Series Patrimonium Archaeologicum Transylvanicum, volume 17), Mihai Bărbulescu (coordonator), C. Bărbulescu, M. Bărbulescu, T. Bărbulescu, A. Căținaș, Fabian I., F.-Gh. Fodorean, M. Munteanu, L. Nedelea, I. Nemeti, S. Nemeti, T. Varga, Cluj-Napoca Editura Mega, 2020, 432 p., ISBN 978-606-020-270-7;
- *Archaeological Explorations of Magic and Witchcraft in Iron Age Transylvania*, A. Rustoiu, Cluj-Napoca, Editura Mega 2019 (2020), ISBN 978-606-020-027-7;
- *Renașterea în pictura transilvăneană. Pictori, ateliere și opere din Sighișoara (cca. 1500-1550)*, C. Firea, Cluj-Napoca, Editura Mega, 2020, ISBN: 978-606-020-276-9;
- *Evaluarea resurselor turistice ale Regiunii de Nord-Vest. Strategie de valorificare*, Cocean P., Pop Ana-Maria (coord. 2020), Cluj-Napoca, Editura Școala Ardeleană, 150 p.;
- *Documenta Romaniae Historica, Series C. Transilvania, vol. XVII (1386-1390)*, coord. Susana Andea, Editori: Susana Andea, Lidia Gross, Adinel Dincă, București, Editura Academiei Române, 2020, LXXXIV + 927 p., ISSN: 1842-4902;

- *Documente privind Revoluția de la 1848-1849 în Țările Române. Seria C.Transilvania, vol. XII, (1-31 august 1848)*, ediție critică coordonată de Iosif Marin Balog, Ela Cosma, Attila Varga, București, Editura Academiei Române, 2020, 690 p., ISBN 978-973-27-3183-3;
- *Studii și cercetări din domeniul științelor socio-umane*, vol. 33, 2020, Cluj-Napoca, Editurile Limes și Argonaut, 296 p., ISBN 978-606-799-440-7, ISBN 978-606-085-009-0;
- *Anuarul Institutului de Istorie «George Barițiu» din Cluj-Napoca, Series Humanistica, tom. XVIII*, 2020, București, Editura Academiei Române, 457 p.;
- *Monarhia Habsburgică (1848-1918), Vol. I: Dezvoltarea economică, administrația și sistemul juridic, forța armată* – Conține bibliografie, coord. și îngrij. ed. românești de Rudolf Gräf, trad. de Iosif Marin Balog, Loránd Mády, Nicolae Teșculă, cuvânt-înainte de Ioan-Aurel Pop, Cluj-Napoca, Editura Academiei Române. Centrul de Studii Transilvane, 2020, ISBN (vol. I-IV) 978-606-038-006-1, 978-606-038-004-7, Iași, Polirom, 2020, 342 p., ISBN 978-973-46-8316-1, 978-973-46-8317-8;
- *Monarhia Habsburgică (1848-1918), Vol. II: Popoarele imperiului*, coordonarea și îngrijirea ediției românești de Rudolf Gräf, traducere de Iosif Marin Balog, Loránd Mády, Nicolae Teșculă, cuvânt-înainte de Ioan-Aurel Pop, Cluj-Napoca, Editura Academiei Române. Centrul de Studii Transilvane, 2020, ISBN (vol. I-IV) 978-606-038-006-1, 978-606-038-005-4, Iași, Polirom, 2020, 392 p., ISBN 978-973-46-8316-1;
- *„Războiul sfânt” al Rasei: Eugenia și protecția națiunii în Ungaria*, autor Marius Turda, Editura Academiei Române. Centrul de Studii Transilvane și Editura Școala Ardeleană, prefață de Zsuzsa Bokor, traducere din limba engleză de Răzvan Pârâianu și Attila Varga, Cluj-Napoca, 364 p., ISBN 978-606-038-003-0, ISBN 978-606-797-547-5;
- *Antologie, studiu introductiv și selecție de referințe critice – Tudor Arghezi, O sută și una de poezii*, Iulian Boldea, București, Editura Academiei, 2020;
- *Elită și națiune. Fundația „Gojdu” (1871-2008)*, Cornel Sigmirean, Aurel Pavel, Cluj-Napoca, Argonaut Publishing, 2020, 461 p.

Menționăm că cele mai importante articole de specialitate au fost raportate deja secțiilor de specialitate care au premiat unele articole științifice apărute în anii anteriori.

Biblioteca Academiei Române Filiala Cluj-Napoca a avut în anul 2020 un număr de 346 cititori. A primit prin donații un număr de 2.099 unități. Menționăm că nici în acest an nu s-au primit fonduri pentru achiziții de cărți noi apărute, fapt ce afectează grav fondul de carte actual.

Au fost catalogate și introduse în baza de date (catalog electronic) un număr de 101.114 titluri, din care 2.964, carte veche fond Satu Mare și respectiv 1.100 titluri, carte modernă. S-au introdus totodată în baza de date periodicele intrate în bibliotecă, prin schimb internațional (120) și respectiv, prin abonamente (23). S-au recondiționat și legat cărți, periodice, hărți, registre, etc., totalizând 256 unități. A fost mutat la Biblioteca Academiei Române din Cluj-Napoca tot fondul de carte abandonat de Biblioteca din Târgu Mureș, care este în curs de inventariere și catalogare.

Membrii Academiei Române din cadrul Filialei Cluj-Napoca, care au prezentat rapoarte de activitate (Prof. dr. Monica Acalovschi, Acad. Dorel Banabic, Prof. Dr. Mihai Bărbulescu, Acad. Gheorghe Benga, Prof. dr. Ioan Bolovan, Acad. Ioan Bucur, Acad. Emil Burzo, Prof. dr. Dan Eugen Demco, Prof. dr. Ion Grosu, Prof. dr. Sergiu Nedevschi, Prof. dr. Dafin Mureșanu, Acad. Doru Pamfil, Prof. dr. Ion Pop, Prof. dr. Liviu Pop, Acad. Octavian Popescu, Acad. Marius Porumb, Prof. dr. Ioan A. Rus, Acad. Cristian Silvestru, Acad. Cornel Țăranu) au desfășurat de asemenea o remarcabilă activitate științifică, sintetic prezentată prin următoarele date:

- Cărți publicate în străinătate: **1**
- Cărți de autor publicate în țară: **9**
- Lucrări publicate în reviste ISI cotate internațional: **63**
- Lucrări publicate în reviste indexate BDI: **3**
- Capitole de cărți apărute în străinătate: **8**
- Capitole de cărți publicate în țară: **54**
- Cărți editate: **3**
- Comunicări la conferințe internaționale: **19**
- Comunicări la conferințe organizate în țară: **9**
- Lucrări publicate în reviste de cultură: **40**
- Premii și distincții acordate în țară: **1**
- Scrieri muzicale: **5 piese**
- Citări în literatura de specialitate: **2.260**
- Conferințe organizate în țară: **3**

Subliniem faptul că numărul de publicații științifice în reviste de specialitate ISI și BDI nu a scăzut la membrii Academiei (66) față de anul trecut (64) dar numărul de citări s-a înjumătățit (2260/4200), ele rămânând totuși superioare celor din structurile de cercetare a Filialei (1.265).

Activitatea desfășurată prin **granturile de cercetare** a fost una deosebită, ea putând fi evidențiată, din punct de vedere financiar, în felul următor:

- 11 Granturi cu finanțare națională - în valoare de 1.565.483 lei
- 1 Grant cu finanțare europeană - în valoare de 71.262 lei
- 2 Granturi cu finanțare norvegiană - în valoare de 1.366.441 lei
- 2 Granturi cu finanțare internațională - în valoare de 363.718 lei
- Venituri din taxe - în valoare de 2.576 lei
- Venituri din aproximativ 20 de contracte de supraveghere arheologică - în valoare de aproximativ 300.000 lei

Majoritatea **achizițiilor publice** de bunuri, servicii și lucrări, s-au efectuat online prin catalogul SEAP, ele au totalizat suma de 992.818,34 lei fără TVA (la data de 30 noiembrie 2020).

Dintre noile achizițiile amintim doar pe cele mai importante:

- Computere de birou în valoare de 108.467 lei fără TVA
- Computere portabile în valoare de 117.872,2 lei fără TVA
- Servere în valoare de 49.655 lei fără TVA
- Autovehicul în valoare de 69.300 lei fără TVA
- Servicii de auditare financiară în valoare de 38.000 lei fără TVA
- Servicii de tipărire și livrare carte în valoare de 31.540 lei fără TVA
- Lucrări de extindere rețele de apă în valoare de 34.120 lei fără TVA
- Lucrare de refacere totală gard Institutul de Lingvistică în valoare de 27.157 lei fără TVA

În cursul acestui an s-au mai desfășurat și alte acțiuni care merită evidențiate:

- Au fost încheiate un număr de 6 contracte având valoarea de 85.495,79 lei fără TVA
- Aplicarea la două proceduri de licitație deschisă ca subcontractanți
- Întocmirea PAAP și a strategiei de contractare
- Elaborarea Procedurii operaționale privind achizițiile directe și publicarea pe site-ul instituției a tuturor modelelor de documente necesare achizițiilor publice
- Elaborarea Procedurilor operaționale pentru compartimentul Resurse umane-Salarizare și Financiar-contabil
- Auditarea compartimentelor Financiar-contabil, Juridic și Resurse umane-Salarizare
- Reducerea cauzelor pe rol la soluționarea unui singur dosar
- Dotarea cu mobilier a 21 birouri (exclusiv din donații)
- Transferul gratuit al unui autolaborator Opel Zafira de la USAMV Cluj-Napoca la Filială.

Menționăm activitatea susținută pentru prevenirea infecției cu virusul SARS-CoV-2 (informare și prevenție), care a făcut să nu avem încă persoane confirmate ca pozitive COVID-19. Situația condițiilor de lucru a personalului administrativ din cadrul clădirii Filialei va trebui însă reconsiderată și rezolvată cu celeritate nefiind respectate standardele minime de lucru pentru cele 20 persoane repartizate în 5 birouri, fără spații dedicate auditului, juridic sau achiziții. A fost amenajată o sală de mese pentru personal și a fost electrificat subsolul clădirii care a fost dotat pentru arhivă, depozit de carte și atelier de reparații. A fost reamenajată și dotată sala de consiliu.

Subliniem în mod deosebit cele două donații primite de Filiala constând în 73 piese de mobilier birouri, dulapuri, scaune precum și un imobil în Târgu Mureș, cu valoare de aproximativ 500.000 euro.

Din păcate pandemia a afectat mult comunicarea științifică, fiind nevoiți să renunțăm la multe acțiuni programate pentru acest an, inclusiv la tradiționalele ”Zile Academice Clujene”.

Subfinanțarea cronică a activității de cercetare a continuat și în anul 2020 afectând multe din inițiativele prevăzute de institutele și centrele filialei sau la Biblioteca Academiei, care de mai mulți ani nu beneficiază de fonduri pentru achiziția de carte.

Rapoartele pentru anul 2020 a institutelor și centrelor din Filiala Cluj-Napoca a Academiei Române au fost trimise deja secțiilor de specialitate. Sperăm cu toții ca noul an să ne ofere condiții mai bune de lucru și cercetare și un buget mai generos, pentru realizări științifice și mai bune.

Președintele Filialei Cluj-Napoca a Academiei Române
Academician Doru PAMFIL